

Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna
w Warszawie

Paweł Piotrowski

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.: „Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. prof. AEH Pawła Sitka (promotor) i dr. Pawła Gołębińskiego (promotor pomocniczy).

Przedmiotem badań niniejszej pracy jest tematyka dotycząca spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a uwagę skupiono na egzekucji przez komornika sądowego z jej udziałów.

Komornik sądowy jako sądowy organ egzekucyjny to zawód zaufania publicznego wykonywany przez funkcjonariusza publicznego, do którego zadań należy wykonywanie rozstrzygnięć o roszczeniach cywilnych w drodze przymusu egzekucyjnego. Do tego celu komornik w drodze przymusu egzekucyjnego uprawniony jest do przymusu bezpośredniego polegającego na doprowadzeniu do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji drogą zagrożenia zastosowania lub drogą zastosowania bezpośrednio skutecznych środków, nie wyłączając siły fizycznej, w celu usunięcia oporu zobowiązanego i oporu innych osób, które stoją na przeszkodzie wykonaniu obowiązku. Komornik kojarzony jest w społeczeństwie jako bezduszny organ państwowy którego zadaniem jest zabranie ludziom żyjącym w skrajnym ubóstwie ostatniego majątku lub wynagrodzenia. Nawet Krajowa Rada Komornicza w 2013 roku wydała kontrowersyjną kampanię pod hasłem "Komornik nie zabiera, komornik oddaje", gdzie na przykładzie spotu reklamowego trzy dziewczynki, które bawią się w piaskownicy. Jedna z nich pożycza od drugiej grabki, a potem ich nie oddaje. Dopiero trzecia przekonuje koleżankę, że powinna zwrócić zabawkę, mówiąc "oddaj, to nie twoje". Komornicy w Polsce kojarzeni są z tym, że zabierają, a nie działają na podstawie prawomocnych wyroków sądów i ich zadaniem jest wyegzekwowanie od dłużnika świadczenia i przekazania tego świadczenia do wierzyciela.

Ustawodawca, przez wiele lat nowelizował ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji Dz. U. 1997 Nr 133 poz. 882 oraz przepisy postępowania egzekucyjnego skupiając się na ochronie praw dłużników oraz uregulowania części najczęściej stosowanych sposobów egzekucji. Taki sposobami są egzekucja z wynagrodzenia za pracę, z rachunku bankowego, ruchomości, nieruchomości oraz wierzytelności. O ile ustawodawca rozwiązał wieloletnie sporu dotyczące postępowania o opróżnienie i wydanie nieruchomości, w potocznej nazwie eksmisja, to w przypadku egzekucji z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością takich rozwiązań, mimo ich braku nie wprowadził. Przyjęte i obecnie stosowane rozwiązania są efektem wieloletnich opracowań nielicznych komentatorów oraz

komorników. To ci ostatni widząc potrzebę wypracowali pewne rozwiązania, które powinny być stosowane.

Biorąc pod uwagę, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością to bardzo popularna prawna forma prowadzenia działalności gospodarczej na całym świecie. Jej łatwość w założeniu po wprowadzeniu elektronicznych systemów nie wymaga specjalistycznej wiedzy prawniczej, czy też nie wymaga czynności notarialnych oraz dodatkowych kosztów z tym związanych.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością głównie zakładane ze względów nie tylko finansowych, lecz osobowych. Często spółki zakładane są przez osoby, które łączy ta sama wizja prowadzenia przedsiębiorstwa, dodatkowo wspólna praca lub kapitał daje większe szanse na sukces spółki, który przynosi się bezpośrednio w postaci wypłaty dywidendy dla wspólników.

Częstym zjawiskiem jest połączenie roli wspólników wraz z organami spółki, czyli zarządem. Takie rozwiązanie najczęściej spotykane jest w małych firmach o małym kapitale zakładowym, gdzie wspólnicy – często założyciele spółki, sami wykonują pracę na jej rzecz pobierając wynagrodzenie za pracę, ale również wspomnianą dywidendę. Tacy wspólnicy, którzy mają wspólny cel i wizję, często nie widzą możliwości, aby prowadzić spółkę lub przyjąć kolejnego wspólnika do ich spółki.

Komornik sądowy jako organ egzekucyjny może ją skierować do majątku dłużnika właśnie do udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Wierzyciel jako dysponent postępowania wybiera z jakiego majątku ma być prowadzone postępowanie egzekucyjne. To właśnie błędnie na wierzycielu spoczywa obowiązek wskazania majątku dłużnika oraz na wierzycielu mimo braku rozwiązań prawnych spoczywa obowiązek współpracy z komornikiem podlegający między innymi na składaniu kolejnych wniosków. Wierzyciele często przyjmują postawę pasywną i zachowawczą która może to być spowodowana brakiem świadomości prawnej, doświadczenia w prowadzeniu postępowań egzekucyjnych, a nawet w przypadku posiadającej podstawowej wiedzy, firmy windykacyjne nie są w stanie w pełni efektywnie zarządzać tymi procesami.

Celem rozprawy doktorskiej jest przedstawienie zagadnienia jakim są udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako sposób egzekucji oraz wykazanie błędów legalistycznych ustawodawcy na podstawie studium przypadków postępowań prowadzonych przez wybranych komorników, gdzie do celów badawczych wybrano sprawy prowadzone w czasie obowiązywania ustaw i ich nowelizacji. Dodatkowo z licznych spraw wybrano postępowania na podstawie wyroków cywilnych, gospodarczych oraz alimentacyjnych w tym postępowania w których wierzyciela reprezentował pełnomocnik profesjonalny oraz przedstawiciel ustawowy, tak aby wybrane w ten sposób postępowania w sposób prawidłowy przedstawiły problem badawczy.

Ten rodzaj postępowania egzekucyjnego jest stosowany w sporadycznie, wręcz incydentalnie. Jest to spowodowane faktem, że postępowanie jest bardzo rozwinięte pod względem formalnym, jest kosztowne i długotrwałe w przeciwieństwie do egzekucji z rachunków bankowych czy też wynagrodzenia za pracę dłużnika które, może i są długotrwałe, lecz co miesiąc wierzyciel może otrzymywać określone kwoty.

Takim dłużnikiem może okazać się też i wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który może mieć udziały w różnych spółkach i tylko czerpać ewentualne zyski w postaci dywidendy lub być wspólnikiem w małej spółce, o której wspomniano powyżej. W przypadku sprzedaży udziałów dłużnika przez komornika, czyli wejścia innego wspólnika do spółki, zawsze mogą zaistnieć problemy personalne związane z jej dalszym istnieniem, a w konsekwencji może dojść do jej rozwiązania, gdyż nowi partnerzy biznesowi nie będą mogli porozumieć co do dalszej działalności spółki. Jednak element ten pozostaje poza obszarem działania komornika, którego celem jest przeprowadzenie skutecznej egzekucji oraz zaspokojenie wierzyciela zgodnie z tytułem wykonawczym.

Autor dysertacji przeprowadził analizę procesu stosowania prawa przez komorników sądowych z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W szczególności podjęto badanie od momentu wszczęcia egzekucji, aż do zakończenia postępowania, z próbą oceny i diagnozy błędów legislacyjnych. Pierwszym nasuwającym się przykładem może być brak możliwości bezpośredniej wymiany danych pomiędzy Krajowym Rejestrem Sądowym oraz komornikami. Zwrócono również uwagę na samą spółkę oraz wspólników pod względem ich oraz i obowiązków w której dłużnik posiada zajęte udziały. Dokonano analizy przebiegu wyceny udziałów w tym opinii biegłego powołanego przez komornika do tej czynności.

W dysertacji przyjęto następujące tezy badawczy:

1. Komornicy sądowi, mimo braku precyzyjnych regulacji stosują odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego w związku z kodeksem spółek handlowych polegających na ochronie praw wspólników w spółce której dokonano zajęcia udziałów.
2. Komornicy sądowi, prawidłowo dokonują wyceny zajętych udziałów oraz prawidłowo przeprowadzają licytację zajętych udziałów.
3. Krajowy Rejestr Sądowy udostępnia dane z akt rejestrowych komornikowi sądowemu w celu prawidłowego prowadzenia egzekucji bez naruszenia umowy spółki oraz interesów pozostałych wspólników.
4. Określenie kierunku, w którym powinny podążać zmiany ustawodawcy z punktu widzenia praktycznego, skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów, zawierających analizę problematyki badawczej, w kontekście postawionej tezy i szczegółowych problemów badawczych poprzedzonych uwagami wprowadzającymi i zakończonych wnioskami.

Przedmiotem pierwszego rozdziału i jest analiza aspektów prawnych dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział drugi poświęcony został zagadnieniom o charakterze prawnym i ekonomicznym dotyczącym kapitału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział trzeci odnosi się do prawnej problematyki dotyczącej egzekucji z udziałów. Czwarty rozdział poświęcono zagadnieniu zajęcia komorniczego udziału oraz jego skutków. Rozdział piąty omawia studium przykładów spraw egzekucyjnych. Dodatkowo w rozdziale tym, dokonano podziału przypadków ze względu na ich bezskuteczność oraz skuteczność postępowań z opisem i wyjaśnieniem przyczyn skuteczności oraz bezskuteczności.

Całość pracy zamyka zakończenie. Zawarto w nim podsumowanie analizy przeprowadzonych badań wraz z uzasadnieniem i wnioskami, jak również ocenę przepisów prawa, a także wnioski de lege ferenda w zakresie określenia kierunku, w którym powinny podążać zmiany ustawodawcy z punktu widzenia praktycznego, skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Academy of Economics and Humanities
in Warsaw

Paweł Piotrowski

Summary of the doctoral dissertation entitled: "Shares in a limited liability company as a subject of enforcement", prepared under the supervision of Habilitated Doctor Professor Academy of Economics and Humanities Paweł Sitek (supervisor) and Doctor Paweł Gołębiowski (auxiliary promoter).

The subject of this study is the issue of a limited liability company, and the attention is focused on the enforcement of its shares by a court bailiff.

A court bailiff, as a judicial enforcement body, is a profession of public trust performed by a public official whose tasks include adjudicating civil claims by means of compulsory enforcement. For this purpose, the bailiff is empowered by means of coercive enforcement to use direct coercion to bring about the performance of an enforceable obligation by threatening to use or using directly effective means, not excluding physical force, to remove the resistance of the obligee and the resistance of other persons who stand in the way of the fulfilment of the duty. A bailiff is associated in society as a soulless state body whose job it is to take the last of one's property or salary from people living in extreme poverty. Even the National Council of Bailiffs released a controversial campaign in 2013 under the slogan "The bailiff does not take away, the bailiff gives back", in which the example of an advertising spot is three girls playing in a sandbox. One of them borrows a rake from the other and then doesn't give it back. Only the third one convinces her friend that she should return the toy, saying "give it back, it's not yours." Bailiffs in Poland are associated with the fact that they take away, and do not act on the basis of final court judgments, and their task is to collect benefits from the debtor and transfer this benefit to the creditor.

For many years, the legislator has been amending the Act of August 29, 1997 on court bailiffs and enforcement, Journal of Laws of 1997 No. 133 item 882 and the provisions of enforcement proceedings, focusing on the protection of debtors' rights and regulating some of the most frequently used enforcement methods. Such methods include enforcement of wages, bank accounts, movable property, real estate and receivables. While the legislator has resolved many years of dispute regarding the procedure for emptying and handing over real estate, commonly known as eviction, in the case of enforcement of shares in a limited liability company such solutions, despite their absence, have not been introduced. The solutions adopted and currently

used are the result of many years of work by a few commentators and bailiffs. It is the latter who, seeing the need, have developed certain solutions that should be applied.

Considering that a limited liability company is a very popular legal form of doing business around the world. Its ease of incorporation following the introduction of electronic systems and does not require specialized legal knowledge or notarial activities or additional costs associated with it.

Limited liability companies are mainly established for reasons that are not only financial, but personal. Often companies are set up by people who share the same vision of running a business, in addition to which joint work or capital gives a greater chance of the company's success, which is directly transferred in the form of dividend payments to the partners. It is common to combine the role of the shareholders together with the organs of the company, i.e. the board of directors. This solution is most often found in small companies with small share capital, where the partners - often the founders of the company - work for the company themselves, receiving remuneration for work, but also the above-mentioned dividend. Such partners, who have a common goal and vision, often do not see the possibility of running the company or accepting another partner into their company.

The court bailiff, as the enforcement authority, may direct it to the debtor's assets, including shares in a limited liability company. The creditor, as the administrator of the proceedings, chooses the assets from which the enforcement proceedings are to be conducted. It is wrongly placed on the creditor to identify the debtor's assets and, in the absence of legal solutions, on the creditor to cooperate with the bailiff, which involves, among other things, submitting further applications. Creditors often adopt a passive and conservative attitude, which may be caused by a lack of legal awareness, experience in conducting enforcement proceedings, and even if they have basic knowledge, debt collection companies are not able to fully effectively manage these processes.

The aim of the doctoral dissertation is to present the issue of shares in a limited liability company as a method of enforcement and to demonstrate the legalistic errors of the legislator based on case studies of proceedings conducted by selected bailiffs, where cases conducted during the period when the acts and their amendments were in force were selected for research purposes. Additionally, proceedings based on civil, commercial and alimony judgments were selected from numerous cases, including proceedings in which the creditor was represented by a professional attorney and a statutory representative, so that the selected proceedings correctly presented the research problem.

The aim of the doctoral dissertation is to present the issue of shares in a limited liability company as a method of enforcement and to demonstrate the legalistic errors of the legislator based on case studies of proceedings conducted by selected bailiffs, where cases conducted during the

period when the acts and their amendments were in force were selected for research purposes. Additionally, proceedings based on civil, commercial and alimony judgments were selected from numerous cases, including proceedings in which the creditor was represented by a professional attorney and a statutory representative, so that the selected proceedings correctly presented the research problem.

This type of enforcement procedure is used sporadically, even incidentally. This is due to the fact that the proceedings are very formal in terms of complexity, costly and long-lasting, in contrast to the enforcement from bank accounts or remuneration for the debtor's work, which may be long-lasting, but the creditor may receive specific amounts every month.

Such a debtor may also turn out to be a shareholder in a limited liability company, who may have shares in various companies and only derive possible profits in the form of dividends or be a partner in a small company, as mentioned above. In the event of the sale of the debtor's shares by the bailiff, i.e. the entry of another partner into the company, there may always be personnel problems related to its continued existence, and as a consequence, the company may be dissolved because the new business partners will not be able to agree on the further activities of the company. However, this element remains outside the scope of action of the bailiff, whose goal is to carry out effective enforcement and satisfy the creditor in accordance with the enforcement title.

The author of the dissertation analyzed the process of applying the law by court bailiffs regarding shares in a limited liability company. In particular, an examination was undertaken from the moment of initiation of enforcement until the end of the proceedings, with an attempt to assess and diagnose legislative errors. The first example that comes to mind is the lack of direct data exchange between the National Court Register and bailiffs. Attention was also paid to the company itself and the partners in terms of their and obligations in which the debtor holds seized shares. The course of share valuation was analyzed, including the opinion of an expert appointed by the bailiff for this activity.

The following research theses were adopted in the dissertation:

1. Court bailiffs, despite the lack of precise regulations, apply the provisions of the Civil Code in connection with the Commercial Companies Code, consisting in the protection of the rights of shareholders in a company whose shares have been seized. problem in the context of the thesis and specific research problems, preceded by introductory remarks and concluded by conclusions.
2. Court bailiffs shall correctly value the seized shares and correctly auction the seized shares.

3. The National Court Register makes data from the registration files available to the court bailiff in order to properly conduct enforcement without violating the partnership agreement and the interests of other partners.
4. Determining the direction in which changes in the legislator should follow from the point of view of practical, effective enforcement proceedings.

The doctoral dissertation consists of five chapters, containing an analysis of the research problem in the context of the thesis and specific research problems, preceded by introductory remarks and concluded by conclusions.

The subject of the first chapter is the analysis of legal aspects relating to a limited liability company. The second chapter is devoted to legal and economic issues relating to capital in a limited liability company. The third chapter refers to the legal issues concerning the enforcement of shares. The fourth chapter is devoted to the issue of bailiff seizure of a share and its consequences. Chapter five discusses a study of examples of enforcement cases. Additionally, in this chapter, cases are divided according to their ineffectiveness and effectiveness of the proceedings, with a description and explanation of the reasons for their effectiveness and ineffectiveness.

The whole work ends with a conclusion. It contains a summary of the analysis of the conducted research along with justification and conclusions, as well as an assessment of the legal provisions, as well as de lege ferenda conclusions regarding determining the direction in which the changes in the legislator should follow from the point of view of practical, effective conduct of enforcement proceedings.

